

Motion om uppdaterade rutiner för arbetsmiljöarbete i Danderyds kommuns verksamhet

Den 28 augusti 2020 så polisanmälde Danderyds kommun en person för grovt förtal alternativt förtal å kommunstyrelsens ordförandes vägnar.

Av polisanmälan, som är upprättad av kommunledningskontoret, framgår att den är inlämnad av [den juridiska personen] Danderyds kommun då [kommunen] "får anses ha ett arbetsmiljöansvar för kommunstyrelsens ordförande som förtroendevald enligt 4 kap 2 § kommunallagen".

I tjänsteutlåtande KS 2020/0406, författat av kommunledningskontoret i samband med svaret på en motion med anknytning till ovannämnda polisanmälan, kan man läsa att "Kommunfullmäktige kan besluta att en polisanmälan om brott mot en förtroendevald eller en anställd på grund av något de har gjort inom ramen för sitt uppdrag/sin tjänst, inte ingår i det arbetsmiljöansvar som via kommunstyrelsen har lagts på kommundirektören". Av tjänsteutlåtandet framgår att man med arbetsmiljöansvar avser det ansvar som kommunfullmäktige har i egenskap av arbetsgivare i Danderyd kommuns verksamhet, i enlighet med arbetsmiljölagen (1977:1160) (hädanefter "AML").¹

Av ovanstående så måste man dra slutsatsen att kommunledningskontoret menar att Danderyds kommun har ett arbetsmiljöansvar enligt AML för förtroendevalda i Danderyds kommun.

Detta är dessvärre felaktigt, då arbetsmiljöansvar enligt AML gäller för sådan verksamhet där arbetstagare utför arbete för arbetsgivares räkning.

Arbetstagare är en fysisk person som i ett anställningsavtal utför arbete för en arbetsgivare mot vederlag. Med vederlaget så tillkommer vissa skyldigheter för arbetstagaren och rättigheter för arbetsgivaren. T.ex. så har arbetsgivaren rätt att kräva lojalitet och innehar arbetsledningsrätten, dvs arbetsgivaren har rätt bestämma hur arbetstagarens arbete skall vara organiserat.

Att inneha ett politiskt förtroendeuppdrag i en kommun är inte ett anställningsförhållande i arbetsrättslig mening.

Förtroendevalda i kommunfullmäktige är valda av, och representerar, sina väljare och det förekommer inget anställningsliknande förhållande mellan förtroendevalda och kommunen.

Förtroendevaldas rättsliga ställning regleras därför inte av arbetsrättslig lagstiftning, utan annan lagstiftning blir tillämplig. Ett belysande exempel är frågan om hur en förtroendevald politiker kan skiljas från sitt uppdrag. Detta regleras i kommunallagen, och inte i lagen om anställningsskydd.

Vidare så kan man enkelt konstatera att det uppenbarligen inte kan finnas någon som helst arbetsledningsrätt från Danderyds kommun visavi förtroendevalda, då det skulle sätta de grundläggande demokratiska principerna ur spel.

Sammanfattningsvis så kan man enkelt konstatera att förtroendevalda inte omfattas av Danderyds kommuns arbetsmiljöansvar enligt AML då förtroendevalda inte är arbetstagare som agerar å Danderyds kommuns vägnar.

¹ Se fotnot 1 med hänvisning till Danderyds kommuns kommunfullmäktiges beslut den 9 december 2019 (§ 178).

Vidare så kan man konstatera att det inte torde vara möjligt att, exempelvis via politiska beslut, utvidga arbetsmiljöansvaret enligt AML till att gälla andra grupper än de som omfattas av lagtexten. Man kan även konstatera att de rättsliga förutsättningarna för förtroendevalda är väsensskilda från den för arbetstagare, bl.a. vad gäller arbetsledningsrätt, varför det är svårt att bygga styrdokument som reglerar förtroendevaldas arbetsituation på, eller hänvisa till, AML² och använda begrepp från AML. Därvid kan vi konstatera att det finns en del problematiska formuleringar i 2014/0135 "Riktlinjer vid hot och våld mot förtroendevalda i Danderyds kommun". T.ex. så anges att kommunstyrelsens ordförande har det formella ansvaret för *"arbetsmiljöfrågor för Danderyds kommuns förtroendevalda"*.³

I den mån man vill ge Danderyds kommun, enskild tjänsteman eller förtroendevald ett ansvar att hantera frågor som liknar arbetsmiljöansvar enligt AML, t.ex. avseende hot och trakasserier, för politiskt förtroendevalda så måste ett sådant ansvar vara noga specificerat. Ansvaret måste därför vara tydligt avgränsat gentemot AML och i linje med den rättsliga reglering som gäller för förtroendevalda.

Sverigedemokraterna Danderyd menar att det är av yttersta vikt att lagstiftning tillämpas korrekt inom Danderyds kommuns verksamhet och att tjänsteutlåtanden och övriga beslutsunderlag som läggs fram i kommunfullmäktige är juridiskt korrekta. Vi menar därför att rutinerna avseende arbetsmiljöarbetet inom Danderyds kommun måste stärkas samt att det bör göras en översyn av befintliga styrdokument.

Med anledning av ovanstående så förslår Sverigedemokraterna Danderyd:

- Att kommunfullmäktige beslutar att ta fram riktlinjer för arbetsmiljöarbetet inom Danderyds kommun som tydliggör att förtroendevalda inte omfattas av AML.
- Att kommunfullmäktige beslutar att det skall göras en översyn, och vid behov revidering, av styrdokument med anknytning till arbetsmiljöfrågor, inklusive 2014/0135 "Riktlinjer vid hot och våld mot förtroendevalda i Danderyds kommun".

Bo Lagercrantz, Sverigedemokraterna

² Se t.ex. hänvisning till AFS 1993:2 "Våld och hot i arbetsmiljö" i avsnitt 1.1. i 2014/0135 Riktlinjer vid hot och våld mot förtroendevalda i Danderyds kommun.

³ Avsitt 3.2, 2014/0135 Riktlinjer vid hot och våld mot förtroendevalda i Danderyds kommun.